

Suomalainen voittaa aina?

Taas tuli veret seisauttava jytky. Eurojackpotin 90 miljoonan euron pääpotti tuli ja sekoitti Loimaan pasmat. Päävoitto osui Suomeen jo 14. kerran. Komeilemme korkealla tässä tilastossa. Suuri yksittäinen voittopotti tekee mannaa myös Veikkauksen normaaleille bisneksille. Kansa huumaantuu ja pelaa hullun lailla.

Kolme suomalaista urheilun keskusjärjestöä perusti vuonna 1940 Oy Tippaustoimisto Ab:n, jonka tarkoituksena oli kerätä arpajaisten ja vedonlyönnin avulla rahaa urheilulle. Toiminta laajeni nopeasti, ja ajan mittaan muutkin änkесivät voittovarojen jakojonoon. Urheilun osuus tuotosta hupeni, kun taide, tiede ja nuorisotyö nostettiin edunsaajiksi.

Veikkauksen liikevaihto ja sitä myötä tuotto nousi huimasti, kun Suomeen saatiin luotua Lotto. Numeroiden arvonta viikonlopun parhaaseen katseluaikaan koukutti koko kansaa. Vain laihialaiset pystyivät pidättelemään. He pistivät viikolla kolikon vesilasiin telkkarin päälle ja saivat sen lauantai-iltana puhtaana käteen.

Lotto on keho peli. Ammattilaiset eivät sitä pelaa. Lottoon pelatusta summasta palautetaan voittoa vain noin 40 prosenttia, ja todennäköisyys voittaa Lotossa päävoitto on surkea. Eurojackpot on tässä mielessä toista maata. Koska päävoitto kasvaa usein suureksi, Lottokin koukuttaa. Lottoa voisi kutsua vapaaehtoiseksi veroksi, jolla tuemme taidetta, tiedettä, urheilua ja nuorisotyötä.

Veikkauksen tilanne on poliitikoille hankala. Onko parempi, että monopoliyhtiö jatkaa kansan kusettamista surkeilla palautusosuuksillaan? Vai olisiko parempi antaa muiden peliyhtiöiden tunkeutua markkinoille? Niiden palautusosuushan on noin kaksinkertainen Veikkaukseen verrattuna. Veikkauksen iskulauseen mukaan suomalainen voittaa aina. Mutta kummassa tilanteessa suomalainen voittaisi enemmän?

Kymmenen vuotta sitten päivittelin kolumnissani tilannetta erään sisäsuomalaisen kunnan R-kioskilla. Rollaattorimummot ja keppiukot jonottivat kassalle Veikkauksen papereita kourissaan. Kassa syötti niitä koneeseen ja totesi, että ei voittoja. Sitten ohjelmoitiin uusia lottoja, liityttiin kimpakenenoon ja ostettiin arpoja lähes viimeiseen senttiin saakka. Vielä löytyi taskusta joku silu peliautomaattiin.

Tuntui pahalta seurata valtion monopolin vetämien rahapelien menoa. Katteettomilla lupauksilla ja mielikuvilla höynäytetään vähävaraiset ihmiset tuhlaamaan viimeiset rahansa peleihin. Mistä ne miljardit urheilulle, taiteelle ja tieteelle lopulta tulevat. Voittaako suomalainen?

Nyt vasta on ruvettu selvittämään, ketkä pelaavat. Yllättäviä yhteyksiä on löydetty, kun on vertailtu peliautomaattien määrää sosioekonomisiin tilastoihin. Siis miten alueen väestön tulotaso ja peliautomaattien määrä korreloivat. Selviää, että automaatteja on julmetusti enemmän alueilla, joilla väestön tulotaso on pieni.

Kolme miljoonaa suomalaista pelaa rahapelejä, mikä on neljänneksi eniten maailmassa. Näistä noin 160 tuhatta ihmistä käyttää viisi tuhatta euroa vuodessa pelaamiseen. He vastaavat puolesta häviöistä eli Veikkauksen tuotosta. Joukossa on 50 tuhatta vaikeasti peliriippuvaista, jotka pelaavat jopa 500 eurolla viikossa.

Veikkaus Oy kiistää, että peliautomaatteja keskitetään köyhimpien asuinalueille. Toisaalta monopoliyhtiö on nihkeä kertomaan edes tutkijoille tietoja peliautomaattien sijoittelusta.

Siis, mistä ne miljardit tulevat? Kuka oikein voittaa?

pajen.fi